

24 IANUARIE
UNIREA
PRINCIPATELOR

Theodor Aman,
„Proclamarea Unirii (24 Ianuarie 1859)”,
pictură realizată în 1861
Sursă foto: wikipedia.org

ATUNCI ȘI ACUM:
PRINCIPATELE UNITE (1859)
ȘI ROMÂNIA (2022)

Atunci și acum: Principatele Unite (1859) și România (2022)

Anul 1859 este unul de referință pentru poporul român. La **5 ianuarie**, un colonel moldovean, Alexandru Ioan Cuza, era ales, la Iași, **domn al Moldovei**. La **24 ianuarie**, prin sistemul „faptului împlinit”, cum scria marele istoric Nicolae Iorga, A.I. Cuza era ales și **domn al Țării Românești**, înfăptuindu-se, astfel, **Unirea celor două principate**.

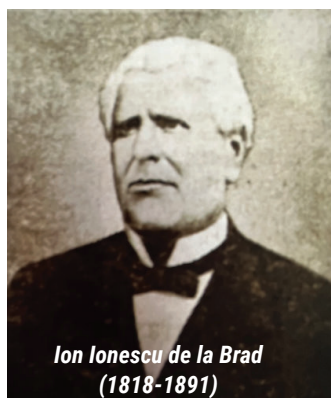
**Actul de înființare
a statisticii oficiale 12.07.1859**

**Alexandru Ioan Cuza
(20.03.1820-15.05.1873)**

Printre primele acte semnate de întâiul domnitor al Principatelor s-a numărat, la **12 iulie 1859**, Ordonanța de înființare a Oficiului Central de Statistică Administrativă, marcând **actul de naștere al statisticii oficiale**. Tot în acel an, noul Oficiu demarează un **recensământ al populației**, primul din cele 13 de până acum.

Personalitățile alese de domnitorul Alexandru Ioan Cuza pentru instituționalizarea științei statistice au fost **Dionisie**

**Ion Ionescu de la Brad
(1818-1891)**

**Dionisie Pop Marțian
(1829-1865)**

Pop Marțian (1829-1865) și **Ion Ionescu de la Brad** (1818-1891). Primul a excelat prin acțiuni organizatorice ale instituției statistice, iar cel de-al doilea, prin aptitudini științifice ce vizau acest domeniu.

În anul 2022, actualul Institut Național de Statistică a organizat Recensământul Populației și Locuințelor sub o formă adaptată vremurilor: **colectarea datelor s-a făcut complet digital**, cu îmbinarea a trei metode (autorecenzare, colectarea datelor față în față cu ajutorul recenzorilor și prelucrarea unor date din surse administrative), acesta fiind al patrulea recensământ de după Revoluția din 1989.

Conștienți de faptul că o țară nu poate fi comparată în epoci diferite, având în vedere diferențele de structură teritorială, administrativă și de metodologiile de elaborare a recensămintelor, vom încerca să surprindem două instantanee semnificative.

Statistica oficială este una dintre primele instituții publice apărute după Unire. Odată cu nașterea statului român modern are loc și prima colectare națională de date sub forma unui recensământ. Ca atare, este firesc să folosim rezultatele acestuia pentru a ne prezenta trecutul. De asemenea, prezentul nu putea fi surprins altfel decât prin rezultatele ultimului recensământ din anul 2021, cu mențiunea că datele oferite la momentul actual sunt provizorii.

Trebuie ținut cont de faptul că există diferențe majore între cele două momente de timp. **Suprafața** celor două Principate, în anul 1859, era de **123.335km²** (Sursa: „România un secol de istorie” date statistice 2018, București, fila 12). Actuala suprafață a României este de **238.397km²** (Sursa: „România un secol de istorie” date statistice 2018, București, fila 12), aproape dublu față de acea perioadă.

Cu privire la împărțirea administrativ teritorială a țării, Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești aveau **32 de județe**. În prezent, România dispune de **41 de județe plus Municipiul București**.

Structura populației pe sexe

După recensământul din 1859, populația Principatelor Unite ale Moldovei și Țării Românești era de **4.424.961** de persoane. Dintre acestea, **2.276.558** erau de **sex masculin**, iar **2.148.403** erau de **sex feminin**.

Recensământul Populației și Locuințelor, început la 14 martie 2022 și finalizat pe 31 iulie 2022, a avut ca rezultat recenzarea a **19.053.815** de persoane, conform datelor provizorii, publicate pe 30 decembrie 2022. Dintre acestea, 48,5%, adică **9.245.544**, sunt **bărbați**, iar 51,5%, adică **9.808.271**, sunt **femei**.

„Unirea este actul energic al întregii națiuni române. Unirea, Națiunea a făcut-o!”
Mihail Kogălniceanu - 1862

Populația Principatelor Unite ale Moldovei și Țării Românești, 1859

Totalul pe sexe	Bărbați	2.276.558
	Femei	2.148.403
Total general		4.424.961

Sursa: „Analele statistice ale României pe anii 1859-1870”

Populația rezidentă a României, 2021

Bărbați	9.245.544
Femei	9.808.271
Total general	19.053.815

Sursa: INS - Recensământul Populației și Locuințelor 2021

Starea civilă

Corespondentul „capului de gospodărie” utilizat în anchetele statistice actuale era, în urmă cu un secol și jumătate, denumit „cap de familie”. Informațiile statistice disponibile privind starea civilă vizează tocmai această categorie.

La 1859, de regulă, „capul de familie” era considerat tatăl, iar acolo unde acesta lipsea devenea fiul cel mare. Conform datelor disponibile în anul 1859, **căsătorite** erau 778.244 de persoane, **văduve** 78.790 de persoane și **necăsătorite** 116.943 de persoane. Noțiunea de divorț nu era recunoscută în anul 1859, fiindcă oficializarea căsătoriilor nu se reali-

za la starea civilă, așa cum se face acum, ci în biserică, iar aceasta din urmă nu consemna despărțirile de facto.

În prezent, datorită dinamicii intense a mișcării populației, pentru stabilirea cât mai obiectivă a numărului de cetățeni ce trăiesc în țară, a apărut conceptul de **populație rezidentă**.

Populația rezidentă la 1 decembrie 2021 era de **19.053.815**, din care **căsătorii** erau **9.125.111**, necăsătorii **7.496.849**, văduvi **992.716** și divorțați **1.439.139**.

„Statistica este singurul tărâm sigur pe care un guvern prevăzător trebuie să întemeieze rațiunea reformelor sale”

Dionisie Pop Marțian - 1863

Starea civilă a capilor de familie

Stare civilă a capilor de familie	Căsătorii	778.244
	Văduvi	78.790
	Necăsătorii	116.943

Sursa: „Analele statistice ale României pe anii 1859-1870”

Populația rezidentă pe sexe, după starea civilă, la 1 decembrie 2021 – rezultate provizorii

SEXE	POPULAȚIA REZIDENTĂ	STAREA CIVILĂ			
		necăsătorit	căsătorit	văduv	divorțat
TOTAL	19.053.815	7.496.849	9.125.111	992.716	1.439.139
MASCULIN	9.245.544	3.910.642	4.495.451	171.425	668.026
FEMININ	9.808.271	3.586.207	4.629.660	821.291	771.113

Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2021

Structura confesională

Structura confesională a poporului român, în peste un secol și jumătate de existență în cadrul statului român unitar, a suferit o serie de schimbări. În 1859, cultul ortodox însuma 4.198.062 de persoane, iar în prezent, potrivit datelor RPL 2021, însumează 13.989.584.

Împărțirea populației după religie la recensământul din 1859

Creștini	Ortodocsi	4.198.062
	Catolici	45.152
	Protestanți	28.903
	Armeni	8.178
	Lipoveni	8.375
Necreștini	Israeliti	134.168
	Musulmani	1.323
Total		4.424.961

Sursa „Analele statistice ale României pe anii 1859-1870”

Având în vedere că în conținutul comunicatului de presă „Primele date provizorii pentru Recensământul Populației și Locuințelor, runda 2021” (<https://www.recensamantromania.ro/comunicate-de-presa/>) există date privind educația, acestea nu vor fi prezentate în newsletter-ul de față, fiindcă la recensământul din anul 1859 nu au fost colectate astfel de informații.

Populația rezidentă după religie, la 1 decembrie 2021 – rezultate provizorii

RELIGIE	POPULAȚIA REZIDENTĂ
Ortodoxă (Biserica Ortodoxă Română)	13.989.584
Romano-Catolică	741.276
Reformată	495.380
Penticostală (Cultul Creștin Penticostal - Biserica lui Dumnezeu Apostolică)	404.307
Greco-Catolică (Biserica Română Unită cu Roma)	115.364
Baptistă (Cultul Creștin Baptist)	103.157
Adventistă de Ziua a Șaptea	65.812
Musulmană (Cultul Musulman)	58.335
Unitariană (Biserica Unitariană Maghiară)	47.991
Martorii lui Iehova	43.324
Creștină după Evanghelie	36.339
Creștină de Rit Vechi	28.280
Evanghelică Lutherană (Biserica Evanghelică Lutherană din România)	20.023
Ortodoxă Sârbă	55.206
Evanghelică (Biserica Evanghelică Română)	7.680
Evanghelică de Confesiune Augustană	3.737
Mozaică (Federația Comunităților Evreiești din România - Cultul Mozaic)	2.707
Armeană (Arhiepiscopia Bisericii Armene)	804
Alte religii	23.925
Fără religie	71.417
Atei	57.205
Agnostic	25.485
Informație nedisponibilă	2.656.477
TOTAL	19.053.815

Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2021